ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2569

บทความวิจัย

การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันตก

Encouraging Agricultural Products Processing to Create Value-added for Products of the Western Organic Agriculture Group

รุ่งอรุณ พรเจริญ[1] ธิติ ธารสุข[2] และศกลวรรณ พาเรือง[3]
Rungaroon Porhcharoen[1] Thiti Tharasuk[2] and Skonwan Paruang[3]

[1,2,3] คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพมหานคร 10300
Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok 10300
[3] Corresponding Author: E-mail: skonwan.pa@rmutp.ac.th
Received: 16 Mar. 2025; Revised: 18 Jun. 2025; Accepted: 30 Jun. 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก และ 2) ศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก พื้นที่เป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ภาคตะวันตก ประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรี ช่วงระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือนมีนาคม-มิถุนายน พ.ศ. 2567 โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) กลุ่มเกษตรกร ชุมชนหนองนางแพรว จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน และ 2) กลุ่มเกษตรกร ชุมชนหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าปล้อง ผู้ใหญ่บ้านชุมชนหนองนางแพรว และประธานสหกรณ์ผลิตปุ๋ยอินทรีย์หนองหญ้าปล้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย 1) สภาพการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก พบว่า จังหวัดราชบุรี มีผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์หลักที่สำคัญ ได้แก่ มะกรูด มะม่วง และฝรั่ง ส่วนของจังหวัดเพชรบุรี มีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะนาว กล้วย และหน่อไม้ ปัญหาที่พบในการผลิตสินค้าทางการเกษตร ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีไม่เพียงพอหนี้สินครัวเรือนที่สูงขึ้นและการตลาดและช่องทางการจำหน่ายไม่เพียงพอ อีกทั้งปัญหาที่พบในการแปรรูปผลผลิตสินค้าทางการเกษตร ประกอบด้วย การขาดเครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐานการขาดความรู้และเทคโนโลยีที่เข้ามาจัดการกระบวนการผลิต รวมถึงการเข้าถึงตลาดและการขาย และงบประมาณสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ และ 2) ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปให้กับกลุ่มเกษตรอินทรีย์ พบว่า จังหวัดราชบุรี มีความสนใจให้แปรรูปผลผลิต ได้แก่ น้ำยาอเนกประสงค์จากมะกรูด มะม่วงกวน ฝรั่งหยี และจังหวัดเพชรบุรี มีความสนใจให้แปรรูปผลผลิต ได้แก่ มะนาวดอง ผงกล้วย และหน่อไม้ดอง

และมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างงมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับมาก เพราะช่วยส่งเสริมให้เกิดรายได้กับครอบครัวและชุมชน
คำสำคัญ: การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่ม เกษตรอินทรีย์

Abstract

The research aimed to: 1) study the current state of organic agricultural product production and processing in the western region, and 2) study the satisfaction level with the transfer of organic agricultural product processing technology to add value to products for farmer groups in the western region. The target areas for this research included the western provinces of Ratchaburi and Phetchaburi. The study was conducted from March to June 2024. The target group was derived by purposive sampling method consisting of: 1) 30 farmers from the Nong Nang Praew community in Ratchaburi Province, and 2) 30 farmers from the Nong Ya Plong community in Phetchaburi Province. This research received excellent cooperation from public, government, private sectors, and local administrative organizations including Nam Phu Subdistrict Administrative Organization, Nong Ya Plong Subdistrict Administrative Organization, the Head of Nong Nang Praew Community, and the President of Nong Ya Plong Organic Fertilizer Production Cooperative. The research instruments included a structured interview form and a satisfaction questionnaire.

The research findings indicated that 1) the current state of organic agricultural production and processing in the western region of Thailand revealed the following information. The study focused on farmer groups in Ratchaburi and Phetchaburi. The key findings revealed that while Ratchaburi's main organic products are kaffir lime, mango, and guava, the main agricultural products of Phetchaburi included lime, banana, and bamboo shoots. Both regions face significant challenges, i.e., high production costs, climate change, insufficient access to knowledge and technology, rising household debt, inadequate marketing channels, and lack of financial support. 2) The results of technology transfer for product processing for organic agricultural group showed that the Ratchaburi group paid the interest on multi-purpose liquid cleaner from kaffir lime, preserved mango paste, and dried guava. The Phetchabrui group paid the interest in pickled lime, banana powder, and pickled bamboo shoots with a high satisfaction report. This positive reception stems from its direct contribution to increasing income for families and communities.
Keywords: Agricultural Product Processing, Value Added, Organic Farming

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการสร้างเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าสูง ควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมให้มีความเสมอภาคและเป็นธรรม และการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน [1] ผลไม้ไทยเป็นผลไม้ที่มีมากน้อยแต่ละฤดูกาลตามท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งผลไม้บางชนิดออกผลผลิตมากเกินความต้องการของผู้บริโภค ทำให้เกิดปัญหาผลไม้สดล้นตลาด ความต้องการของผู้บริโภคน้อยลง ชาวสวนผลไม้ผู้ผลิตเกิดปัญหาด้านการเงิน ต้นทุนค่าใช้จ่ายวัตถุดิบที่สูงขึ้น กำไรการขายลดลง ผลผลิตสดที่ตกค้างเก็บรักษายากเกิดการเน่าเสียทิ้งไปเปล่าประโยชน์ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมุ่งเน้นการแปรรูปให้มีคุณค่าสูงขึ้นผ่านนวัตกรรมและ

เทคโนโลยี เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์อินทรีย์ สินค้าแปรรูปสำเร็จรูป หรือการสร้างแบรนด์ที่น่าเชื่อถือ ช่วยเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและตอบสนองความต้องการผู้บริโภคที่หลากหลาย ขณะเดียวกัน แนวคิด Technology Acceptance Model (TAM) อธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีของผู้ใช้งาน โดยเฉพาะการรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) และการใช้งานง่าย (Perceived Ease of Use) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ [2, 3, 4] การบูรณาการสองแนวคิดนี้จึงช่วยให้เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้อย่างยั่งยืน โดยพิจารณาทั้งในแง่ของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และการยอมรับเทคโนโลยีของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนในระยะยาว

จากการลงพื้นที่กลุ่มเกษตรกรชุมชนหนองนางแพรว ในเดือนเมษายน 2566 พบว่า กลุ่มเกษตรกร ชุมชนหนองนางแพรวประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบผสมผสาน ได้แก่ มะม่วง ฝรั่ง มะกรูด ชะอม พริก มะเขือ และพืชผักสวนครัวอื่น ๆ และจากการลงพื้นที่กลุ่มเกษตรกร ชุมชนหนองหญ้าปล้อง ในเดือนมิถุนายน 2566 พบว่า กลุ่มเกษตรกรชุมชนหนองหญ้าปล้อง ประกอบอาชีพการเกษตรแบบผสมผสาน มีการปลูกผักหลากหลายชนิด เช่น มะนาว กล้วย หน่อไม้ แตงกวา มะละกอ ถั่วพู และพืชผักตระกูลต่าง ๆ ซึ่งหลังจากช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรแล้ว จะมีผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดต้องการ เนื่องจากสินค้าไม่มีคุณภาพ และไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคจึงทำให้ชุมชนนำมาแปรรูปเป็นสินค้าแปรรูป เช่น มะม่วงกวน ขนุนอบกรอบ กล้วยตาก เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร แต่กระบวนการแปรรูปมีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตไม่สะอาด มีการปนเปื้อน เช่น ขี้แมลงวัน และฝุ่น รวมถึงสินค้าแปรรูปมีรสชาติหวานเกินไป ทำให้กลุ่มผู้บริโภคแคบลง และบรรจุภัณฑ์ไม่เหมาะสมทำให้อายุการเก็บรักษาสินค้าสั้นลง [5, 6]

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดให้ความรู้ด้านความปลอดภัยอาหารแก่ชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จากนั้นออกแบบสายการผลิตให้เป็นไปตามหลักความปลอดภัยอาหาร เช่น ออกแบบสายการผลิตแบบเส้นตรงเพื่อลดการปนเปื้อน ออกแบบสถานที่จัดเก็บวัตถุดิบและที่ทิ้งขยะ พัฒนาสูตรและกรรมวิธีการผลิต เช่น การพัฒนาผลไม้กวนแผ่นลดน้ำตาลเพื่อเส้นใยอาหาร หรือพัฒนาน้ำอ้อยพาสเจอไรส์ และพัฒนาส่วนเหลือทิ้งจากการผลิตผลไม้ เป็นต้น จากการพัฒนาโดยอาศัยหลักการและเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์สามารถเพิ่มผลผลิตทางการแปรรูปของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันตก เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาของชุมชนให้มีการผลิตสินค้าอาหารแปรรูปให้มีความสะอาด ปลอดภัย ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคสร้างรายได้แก่ชุมชน ลดขยะในสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน การเกษตรยุค 4.0 หรือเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) เป็นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป ไปจนถึงการตลาด โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน สร้างความยั่งยืน และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร [7]

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก

2.2 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันตก คณะผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร ชุมชนหนองนางแพรว จังหวัดราชบุรี จำนวน 743 คน และกลุ่มเกษตรกรชุมชนหนองหญ้าปล้อง จำนวน 684 คน รวมทั้งหมด 1,427 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

2.1) วัตถุประสงค์ที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชนกลุ่มเกษตรกร พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ชุมชนหนองนางแพรว จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คน และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ชุมชนหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีคุณสมบัติประสบการณ์การทำเกษตรกร ไม่น้อยกว่า 15 ปี

2.2) วัตถุประสงค์ที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ชุมชนหนองนางแพรว จังหวัดราชบุรี ที่มีคุณสมบัติการทำเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกมะกรูด มะม่วง และฝรั่ง จำนวน 30 คน และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ชุมชนหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีคุณสมบัติการทำเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกมะนาว กล้วย และหน่อไม้ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน โดยมีประเด็นดังนี้ ส่วนที่ 1 ผลผลิตทางการเกษตร ส่วนที่ 2 การแปรรูปผลผลิต ส่วนที่ 3 ความต้องการและข้อเสนอแนะ และส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแปรรูป

2) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.3 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก

1.2) กำหนดประเด็นการประเมินให้ครอบคลุมกับการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลผลิตทางการเกษตร ส่วนที่ 2 การแปรรูปผลผลิต ส่วนที่ 3 ความต้องการและข้อเสนอแนะ และส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแปรรูป

1.4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและภาษาที่ใช้ และทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

1.6) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่สมบูรณ์แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

2) แบบสอบถามความพึงพอใจ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1) กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การวิจัย ในการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก

2.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

กับวัตถุประสงค์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและภาษาที่ใช้ และทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

2.5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตกที่สมบูรณ์แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การศึกษาสภาพการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1) ประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการสนทนา แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง แบบประเมินความพึงพอใจ และขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัย

1.2) ประสานผู้นำชุมชนแต่ละอำเภอเพื่อชี้แจงรายละเอียดงานวิจัยพร้อมขอความอนุเคราะห์ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

1.3) กำหนดนัดหมายวัน เวลา เพื่อพบกับกลุ่มเป้าหมายและชี้แจงงานวิจัยอีกครั้งพร้อมขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัยที่จัดทำขึ้น

1.5) ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล

2) การจัดเก็บข้อมูลเอกสารและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น เพื่อให้ข้อมูลเป็นไปตามข้อเท็จจริงมีความเที่ยงตรง (Validity) และเชื่อถือได้ (Reliability) ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและแม่นยำมากที่สุด โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) [8] มีดังนี้

2.1) การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาว่าถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบแหล่งข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล

2.2) การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) เป็นการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ข้อมูลที่ได้จากภาคสนามของผู้วิจัยกับผู้ร่วมวิจัยว่าหลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้ว มีความแตกต่างกันหรือไม่ ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน จะตรวจสอบว่ามีเหตุสืบเนื่องมาจากอะไร เพื่อทำความเข้าใจในข้อมูลให้มีความถูกต้องมากที่สุด

2.3) การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธี (Methodological Triangulation) เป็นการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์วิธีการเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกัน แต่มีแตกต่างและหลากหลายกัน ได้แก่ การสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อยืนยันข้อมูลในภาพรวมของแต่ละกลุ่มไปพร้อมกัน

3) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก

4) คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้ผู้เข้าร่วมอบรมตอบแบบสอบถามเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูป จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) [9]

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า จังหวัดราชบุรี มีผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์หลักที่สำคัญ ได้แก่ มะกรูด มะม่วง และฝรั่ง

สำหรับจังหวัดเพชรบุรี มีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะนาว กล้วย และหน่อไม้ ซึ่งส่วนใหญ่ปัญหาที่พบในการผลิตสินค้าทางการเกษตร ดังนี้

1) การผลิตสินค้าทางการเกษตรมีปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1.1) ต้นทุนการผลิตสูง: ราคาปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

1.2) ราคาผลผลิตตกต่ำ: ราคาสินค้าเกษตรมักผันผวนและตกต่ำ โดยเฉพาะเมื่อมีการผลิตมากเกินความต้องการในตลาด

1.3) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ทำให้เกษตรกรต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน

1.4) การเข้าถึงเทคโนโลยีและความรู้: เกษตรกรบางส่วนยังขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีและความรู้ที่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้

1.5) หนี้สินสูง: เกษตรกรหลายรายต้องเผชิญกับปัญหาหนี้สินที่สูงขึ้น เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้

1.6) การตลาดและช่องทางการจำหน่าย: การเข้าถึงตลาดและช่องทางการจำหน่ายยังเป็นปัญหาสำคัญ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถขายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสม

2) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มเป้าหมาย มีปัญหาหลายประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ดังนี้

2.1) การขาดเครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐาน: กลุ่มผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปหลายกลุ่มยังขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิต เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

2.2) การขาดความรู้และเทคโนโลยี: เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตที่ดีและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงได้

2.3) การจัดการกระบวนการผลิต: การจัดการกระบวนการผลิตและการจัดการผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นมาตรฐาน ทำให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม่สม่ำเสมอ

2.4) การเข้าถึงตลาดและการขาย: การเข้าถึงตลาดและช่องทางการจำหน่ายยังเป็นปัญหาสำคัญ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถขายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสม

2.5) การขาดงบประมาณสนับสนุน: หลายกลุ่มผลิตภัณฑ์ต้องการงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มและการลงทุนในเครื่องมือและเทคโนโลยีการผลิต

4.2 ผลศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก โดยสอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มเกษตรกร ชุมชนหนองนางแพรว จังหวัดราชบุรี และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ชุมชนหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย จำนวนกลุ่มละ 30 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

รายละเอียด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านหลักสูตรเนื้อหาการบรรยาย	4.09	.42	มาก
1. เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัยและครอบคลุมเทคโนโลยีการแปรรูปใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้	4.17	.59	มาก
2. หลักสูตรมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านการแปรรูปเข้ากับการสร้างแบรนด์และการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ชัดเจน	4.03	.49	มาก

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ต่อ)

รายละเอียด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
3. เนื้อหาที่ถ่ายทอดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น	4.07	.45	มาก
4. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเทคนิคและกระบวนการแปรรูปที่เน้นการลดต้นทุนแต่เพิ่มมูลค่า ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	.38	มาก
5. เนื้อหามีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการขอมาตรฐานหรือใบรับรองต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มมูลค่า และความน่าเชื่อถือให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์	4.03	.18	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.16	.57	มาก
1. สถานที่อบรมมีอุปกรณ์และเครื่องมือแปรรูปที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม	4.10	.48	มาก
2. มีตัวอย่างวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย สำหรับการทดลองแปรรูปและพัฒนาสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า	4.17	.53	มาก
3. สภาพแวดล้อมโดยรวมของสถานที่อบรมเอื้อต่อการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อต่อยอดการเพิ่มมูลค่าสินค้า	4.17	.59	มาก
4. การจัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรมและสื่อการเรียนรู้ มีความครบถ้วนและช่วยให้เข้าใจกระบวนการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	4.20	.66	มาก
ด้านคุณภาพการให้บริการ	4.31	.67	มาก
1. เจ้าหน้าที่และผู้จัดโครงการให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการต่อยอดธุรกิจหรือการพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าได้ดี	4.23	.77	มาก
2. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถให้คำแนะนำด้านการตลาดหรือช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าได้อย่างเหมาะสม	4.27	.74	มาก
3. การให้บริการมีความรวดเร็วและเป็นกันเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในการนำความรู้ไปใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	4.43	.50	มาก
รวม	4.19	.55	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มเกษตรอินทรีย์มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการให้บริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านหลักสูตรเนื้อหาการบรรยาย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับองค์ความรู้ทางการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพราะช่วยส่งเสริมให้เกิดรายได้กับครอบครัวและชุมชน

5. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

1) ผลการศึกษาสภาพการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตก พบว่า การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดราชบุรี มีผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญ ได้แก่ มะกรูด มะม่วง และฝรั่ง สำหรับจังหวัดเพชรบุรี มีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ มะนาว กล้วย และหน่อไม้ ซึ่งเมื่อทำการสำรวจความต้องการแปรรูปผลผลิตแล้วพบว่า กลุ่มเกษตรอินทรีย์มีความสนใจให้แปรรูปผลผลิตดังนี้ น้ำยาอเนกประสงค์จากมะกรูด มะม่วงกวน ฝรั่งหยี มะนาวดอง ผงกล้วย และหน่อไม้ดอง และทำการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปแล้วพบว่า กลุ่มเกษตรอินทรีย์มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างงมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับมาก เพราะช่วยส่งเสริมให้เกิดรายได้กับครอบครัวและชุมชน

2) ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันตก พบว่า กลุ่มเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตกมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการให้บริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านหลักสูตรเนื้อหาการบรรยาย

5.2 อภิปรายผล

1) การผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ ผลการศึกษาพบว่า การผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ในภาคตะวันตกมีความสำคัญต่อการสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ที่เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันโดยไม่ทำลายความสามารถของคนรุ่นหลังในการตอบสนองความต้องการของตนเอง [10] แนวคิดนี้ประกอบด้วยสามมิติหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องพัฒนาไปพร้อมกันอย่างสมดุล เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยลดการสูญเสียและการใช้ทรัพยากรอย่างไม่จำเป็น การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพยังรวมถึงการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) และการใช้พลังงานทดแทน (Renewable Energy) เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร [11] การแปรรูปผลผลิต เช่น น้ำยาอเนกประสงค์จากมะกรูด มะม่วงกวน และฝรั่งหยี เป็นตัวอย่างของการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับเกษตรกร เพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์โดยการแปรรูปหรือปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น การทำมะม่วงกวนหรือฝรั่งหยี การสร้างมูลค่าเพิ่มนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร แต่ยังช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและลดการสูญเสียผลผลิตทางการเกษตร [12]

2) ความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเกษตรอินทรีย์มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) [13] ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมของผู้ใช้ในการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบหลักสองประการ ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness: PU) หมายถึง ความเชื่อของผู้ใช้ว่าเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขาได้มากน้อยเพียงใด หากผู้ใช้เชื่อว่าเทคโนโลยีจะช่วยให้พวกเขาทำงานได้ดีขึ้นเร็วขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น พวกเขาก็จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีนั้นมากขึ้น และการรับรู้ความง่ายในการใช้ (Perceived Ease of Use: PEOU) ที่ระบุว่า ความง่ายในการใช้งาน หมายถึง ความเชื่อของผู้ใช้ว่าเทคโนโลยีจะใช้งานได้ง่ายและไม่ซับซ้อน หากผู้ใช้เชื่อว่าเทคโนโลยีใช้งานง่าย ไม่ต้องใช้เวลามากในการเรียนรู้หรือปรับตัว พวกเขาก็จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีนั้นมากขึ้น และประโยชน์ที่ได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญ

ที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในกรณีนี้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีคุณภาพการให้บริการสูง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจและยอมรับเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิต ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนั้น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดารัตน์ [14] ที่กล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจการแปรรูปผลิตภัณฑ์ใบเตยหอมจำเป็นต้องมีการยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และปรับปรุงการแปรรูปตามความคิดสร้างสรรค์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มเกษตรกรต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1) การสนับสนุนด้านเครื่องมือและอุปกรณ์: ควรมีการสนับสนุนจากภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

2) การอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี: ควรมีการจัดอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์

3) การพัฒนาช่องทางการตลาด: ควรมีการพัฒนาช่องทางการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับเกษตรกร เพื่อให้สามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้นและขายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสม

4) การสนับสนุนด้านงบประมาณ: ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการกลุ่มและการลงทุนในเครื่องมือและเทคโนโลยีการผลิต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐานในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าในภาคตะวันตก

2) ควรประเมินผลกระทบของการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ต่อการเพิ่มรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีของเกษตรกรในภาคตะวันตก: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ

3) ควรมีการเปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าในพื้นที่ภาคตะวันตกและพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

[1] สรรพสิทธิ์ ชมภูนุช, ทิวากร แสร์สุวรรณ, ศิรินดา สวนมาดี, และโชติ บดีรัฐ. (2565). บริบทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(3), 409-424.

[2] Chen, H., & Wang, J. (2023). Innovation and Value Creation in Agricultural Products: A Case Study of Brand Building in Local Specialties. Journal of Rural Studies, 98, 102945.

[3] Venkatesh, V., & Bala, H. (2008). Technology Acceptance Model 3 and a Research Agenda on Interventions. Decision Sciences, 39(2), 273-315.

[4] Ramadhan, F., Kurniawati, M. A., & Indriani, F. (2024). Technology adoption in agriculture: An analysis using the Technology Acceptance Model. International Journal of Agricultural Economics, 9(1), 1-10.

[5] สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี. (2566). แผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี (พ.ศ. 2566-2570). ราชบุรี: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

[6] สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี. (2566). แผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. 2566-2570). เพชรบุรี: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

[7] ปิญพร บุญเยี่ยม, เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, และบำเพ็ญ เขียวหวาน. (2566). โมเดลการส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะในการผลิตพืชผักของเกษตรรุ่นใหม่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 11(5), 1721-1732.

[8] ตระกูล จิตวัฒนากร, นันทนา ชวศิริกุลชล, นพพงศ์ เกิดเงิน, และจำเนียร จวงตระกูล. (2567). การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านนักวิจัย: กลยุทธ์เพื่อสร้างความเชื่อถือได้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม, 18(3), 521-532.

[9] กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: สามลดา.

[10] วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, สุนทร อรุณโณ, จักรธร สุริแสง, และพงศ์ศักดิ์ บุญมาศ. (2565). หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารมหาจุฬาตานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 4(7), 52-60.

[11] Porter, M. E., & Kramer, M. R. (2011). Creating Shared Value. Harvard Business Review, 89(1-2), 62-77.

[12] ฤทัยภัทร ให้ศิริกุล. (2563). แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบ้านบัว ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 15(2), 9-23.

[13] Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. MIS Quarterly, 13(3), 319-340.

[14] สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์. (2565). การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มการจัดการโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรใบเตยหอม ในบริบทพื้นที่จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ-นครปฐม, 9(1), 277-290.